

Coton de Tulear

Dommerkompendium 2004

KOMPENDIUM FOR COTON DE TULEAR
Av Liv Anne Ugland og Inger Brodal Ronander

INNHALDSFORTEGNELSE

Side 1	Forside bilder av cotons fra hele verden
Side 2	innholdsfortegnelse
Side 3	Historikk
Side 7	Coton standard med kommentarer
Side 15	Om farger
Side 17	Om kjønnspreg
Side 18	Vesentlige forskjeller
Side 19	For egne notater
Side 20	Symphony's Lady Madonna

Bilder velvillig utlånt av Eli De Luca, Brenda Magnon, Cathy Armani, Micky Ceriez, Jo-Ann Hitchen, Liv Anne Ugland, Gunvor Omland, Monica Holand, Viki Deak, Birgit Drabløs, Ann Eriksen, Wivi Ann Olsen, Frøydis Monsen, Kai Fladager, Inger Brodal Ronander og ellers coton eiere over hele verden.

Raserepresentant Birgit Drabløs' Dennis

OM COTON

Det er mest sannsynlig at vår Coton opprinnelig kom fra Europa, med Bichon som sine forfedre. Det er en viss likhet med både Frisé, Malteser og Havanais, og fargene som noen coton er født med, tilsier et snev av Papillon en eller annen gang. Gasserne hevder at rasen opprinnelig er deres. Historiene forteller at den første Coton ble oppdaget på Madagaskar så tidlig som i det 15. århundre. På den tiden var området i det indiske hav svært trafikkert av handelsfartøyer fra hele verden. Reiseruten var som regel rundt Kapp det gode Håp, videre inn Mosambique kanalen, deretter ut i det Indiske hav. "Ladies" som var med som passasjerer på disse turene hadde med små selskaphunder som underholdning. Disse hundene var også med for å holde skipet fritt for rotter og lignende. Man regner med at rasen har oppstått ved at noen smarte hunder har reddet seg i land på Madagaskars kyst etter forlis. Der overlevde de som villhunder, jaget med lokale terriere, blandet seg med dem, og tilslutt kom det frem en rase, Coton slik vi kjenner den i dag. De ble svært populære blant de innfødte, som temmet dem og de ble de kongliges favorittthunder. Rasen fikk det offentlige navnet Coton de Tulear. Det første p.g.a. den bomulls lignende pelsen. Tulear etter Madagaskars havneby, hvor rasen først ble oppdaget. Den ble også kjent som

Cotons i Tulear 1960

krokodillehunden, ikke fordi den jaget krokodiller, men fordi den utviklet en evne til å lure krokodillene når den skulle krysse de mange elvene på Madagaskar. De ble brukt av de innfødte når de selv skulle få buskapen over elvene. Buskapet ble stående der elven var smalest, mens Coton løp dit elven var bredest. Der

løp de langs bredden, hoppet og bjeffet slik at de tiltrakk seg oppmerksomheten fra krokodillene. Imens gikk buskapen over elven i ro og fred. Når alle dyrene var trygt over løp Cotonene i fullt firsprang etter og svømte over elven på det smaleste, før krokodillene rakk å skjønne hva som hadde skjedd.

I de første nedtegnelser om Coton på Madagaskar omtales de som små vaksomme og ville revelignende hvite hunder som jaget i flokk. Coton skal ha vært utsatt for naturlig utvalg i nesten 400 år. For overleve utviklet de en nærmest unormal hurtighet for størrelsen og en evne til å hoppe rett opp i luften stående på to bein, og snur i fart på en femøring. Og har en balanseevne som overgår de fleste. Det er veldig tørt og kan være uten nedbør i opptil 9 mnd på den sørlige delen av Madagaskar. Elvene tørker ut og klimaet er hardt. Temperaturene kan ligge på et snitt på 42 C i måneder. Den tykke hvite pelsen fungerte som isolasjon i solen slik beduinenes klesdrakt gjør det. I det harde

□ klimaet bukket hunder med den minste svakhet fort under i bushen. I den stekende solen ble også et noe lysere pigment sort og □ derfor godtas også en tobakksfarget snute i hht standarden.

Som en kuriositet kan nevnes at coton som villhund levde sammen med Lemurene på Madagaskar og tilegnet seg deres spesielle måte å kommunisere på kalt "sneezebarking" Noen av de eldste hundene kan fremdeles dette.

Den samme pelsen som isolerer så bra for solen, gir Cotonen en god isolasjon mot kulde og de trives godt i snø og kaldt vær.

La deg ikke lure av utseendet, denne hunden er tøffere enn du tror. Coton er glade, raske, intelligente, lekne, morsomme, røytefrie, og er allergivennlige. De har heller ikke den karakteristiske "hundelukten" selv når de er våte. De er meget hengivne mot sin eier, sterke, friske og lever lenge. Pga deres noe spesielle vinkler i bena, har de en egenartet måte å gå på. De har en hoppende gange. I flg. Den forrige standarden skal Coton de Tulear ikke bli trukket for ikke å gå pent i utstillingsringen. Den skal hoppe og danse. De krever daglig børsting. De har en nesten selvrensende pels, som gjør at skitten kan børstes ut når pelsen er tørr, såfremt man ikke har vasket ut alt lanolinet.

Kolonistene hadde temmet Cotonen og den ble nå eiet og avlet av velstående mennesker. Det fantes ikke noe registrering av hundene eller noen Kennel klubb. Madagaskar hadde tidligere vært under fransk herredømme men frigjorde seg i 1960. The Societe de Canine de Madagaskar ble først dannet i 1966. De søkte strak FCI om å godkjenne Coton de Tulear som egen rase. I 1970 ble rasen godkjent og den første standarden ble publisert av FCI i februar 1971.

Da det ikke fantes godkjente stamtavler og registre på hundene, ble de første undersøkt av ekspert dommere som godkjente noen hunder som fikk klassifisering. Dommerne var Leblond, Troquet og Petit. De skrev også den første standarden.

Her er bildet av hunden som den første standarden er skrevet etter. Dennes hundens gemytt, karakteristikk og utseende la grunnlaget for standarden på Cotonen.

Dessverre ble Societe Canine de Madagaskar liggende uvirksom og

for de neste 12 årene ble ingen Coton registrert i "Register Initial Madagaskar" R.I.M

De startet igjen i Mai 1984. De første Coton de Tulear ble importert til Frankrike og etter hvert ble det så stor butikk at Myndighetene på Madagaskar satte begrensninger for hvor mange tisper og hannhunder som kunne eksporteres i året. De første hundene ble registrert som L.O.F "Livre des Origines Francais."

Rasen ble først kjent i Europa, da den ble presentert på et stort show i Paris. Ikke lenge etter ble de første hundene importert til Belgia, deretter Holland, Tyskland, Sveits og Italia. Siden 1986 finnes det Coton i hele Europa. Det finnes også kenneler i USA, Canada og Argentina. Madagaskar er et av verdens fattigste land og på grunn av politiske uroligheter og dårlig økonomi så ikke Madagaskar seg i stand til å ivareta Cotonstandarden og FCI overlot ansvaret for standarden til Frankriket i 1997.

La deg ikke lure av utseendet, denne hunden er tøffere enn du tror.

Leeloo er glad i å bade

Brice er utdannet som hjelper til
handicappede. Eier: Jo Ann Hitchen,
UK.

Brice tar klesvasken ut av maskinen

Coton har også gjort det bra i Agility i bl.a. USA og Finland. Her ved ARBA champion, IABCA champion-USACTC champion, U-CD WW-RN U-Ag1 UAg2 U-ACH U-ACHX AD NAC NJC OAC OJC TBAD TGI CGC TDI Bar-Ken's Happy go Lucky. Eier Brenda Magnon, USA

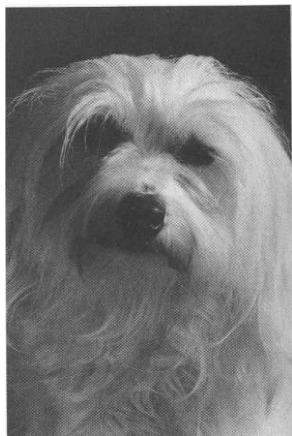
Coton er svært populær. I Frankrike finnes det ca 20000 Coton. I 2003 ble den den mest populære hunden i den finske Minatyrhundklubben . Farene i dette er at når en rase blir for populær og for lettselgelig, vil useriøse oppdrettere bruke hva som helst i avl, for å tjene så mye som mulig. Vi håper at det alltid vil finnes flertall av oppdrettere som elsker rasen og vil gjøre hva som helst for å forbedre individene. Rasen er ”ny” og mye arbeid som skal til i framtida for å sikre en god stamme. Selv om det er mye arbeid er dette også en utfordring for alle som har blitt fascinert av dette lille sjarmtrollet.

Noen Europeiske stamfedre som er i de fleste stamtavler om man går langt nok tilbake.

Import fra Madagaskar, James. Første generasjon europeer, U'Hutchinson de Manakarra.

Andre generasjon europeer, Norwegian Symphony's of Woodland Cottage datter av U'Huchinson og første Coton i Skandinavia.

James

Hutch

Buffy

Legg merke i endringen i pels lengde og mengde. Men at hode og utrykk er ganske godt bevart.

I 1987 ble L'Komba Vasaha of Woodland Cottage født, og med han kom det vi også i dag kaller den gode typen. Han er direkte etterkommer etter James og U'Hutchinson. Han hadde korrekte proporsjoner var 28 cm høy og er korrekt også i.flg. dagens standard.

Multi Champion Feel Me See Me du Domaine de Luniray, en av de mestvinnende hundene i 90-årene. Han er et godt eksempel på hvilke utfordringer avl og oppdrett står overfor i en rase med liten gen-pool. Feel Me er en utrolig vakker, maskulin hannhund med riktige proporsjoner, men hadde en krøllete hale. Han har gitt meget gode avkom deriblant flere verdensvinnere, men av og til dukker den krøllete halen opp. Fordelen med liten gen-pool er jo at vi kjenner de fleste forfedrenes fortrinn og skavanker, ulempen er at det er vanskelig å bli kvitt skavankene for godt samtidig som vi beholder det som er bra.

COTON DE TULEAR MED FORKLARINGER (sort skrift)

Opprinnelsesland: Madagaskar.
Hjemland: Frankrike
Helhetsinntrykk: Liten, langhåret selskaphund med hvit bomullslignende pels og med uttrykksfulle, Intellegente, runde og mørke øyne.

Coton er en liten hund, etter rasens inntreden I Europa og USA så vi en økning I størrelsen som ikke var ønskelig. Dette skyldes antakelig at avls-materialet økte, importerte hunder fra Madagaskar ble brukt og resultatet ble ikke alltid etter standarden.

I de siste årene har oppdrettere lagt mer vekt på størrelse og det er ikke lenger det problemet det en gang var. Men fortsatt er en liten hund å foretrekke. Den sist redigerte standarden har også redusert størrelsen noen cm. Coton-pels er en meget spesiell pels, myk og bomullsaktig i volum og kvalitet. Den skal ikke lukte "hund" og er svært forskjellig fra ulne- og silkeaktige pels.

Atferd/temerament: Meget rasetypisk glad, stabil, meget sosial overfor mennesker og andre hunder, meget tilpasningsdyktig.

Temperamentet er klart beskrevet, sinte og redde Coton bør straffes for det.

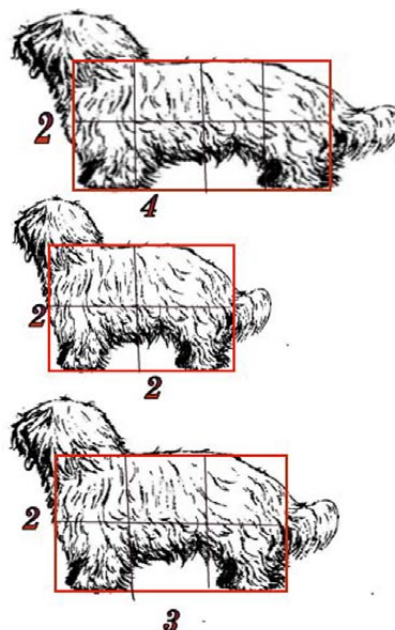
Viktige proporsjoner: Mankehøyde:kroppslengde =2:3
 Nakkelengde:kroppslengde =1:5
 Hodelengde:kroppslengde =2:5
 Skallelengde:snutelengde =9:5

VIKTIGE PROPORSJONER: Størrelse høyde/lengde:

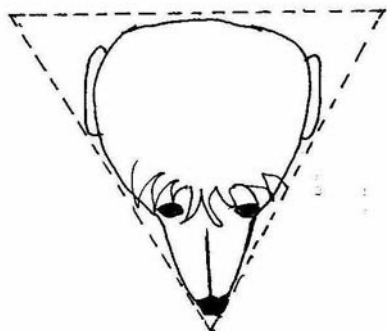
Hunden skal måles fra brystbensspissen til sitteknuten og skal ha proporsjonen 2-3
 Standarden sier for en hannhund 26-28 cm og 23-25 cm for tisper (+2/-1) d.v.s. standarden tillater en størrelsesforskjell på 5 cm, som vil gi ganske store utslag for en liten hund.

Tabell for høyde/lengde

Høyde i cm	Lengde i cm
Tispe 22	33
Tispe 23	34,5
Tispe 24	36
Tispe/hanhund 25	37,5
Hanhund 26	39
Hanhund 27	31,5
Hanhund 28	42
29	43,5
30	45

Hode: Kort, trekantet sett ovenfra.

Hodet er meget viktig for å definere en hunds type, et ukorrekt hode ødelegger typen, for forskjellene i bichonrasene finner vi også i hodet. Vi ønsker å se kjønnspreget, uttrykket som er beskrevet i helhetsinntrykket og riktige proporsjoner. Hodet er ganske kort og ser ut som et triangel sett ovenfra.

Proporsjoner hode/kropp 2:5

Når vi bruker eksemplet en hund med høyde 28 og lengde 42cm, deler dette på 5 og ganger med 2 får vi den totale lengden på hodet $42\text{cm} : 5 = 8,4\text{cm} \times 2 = 16,8\text{cm}$ (17cm)

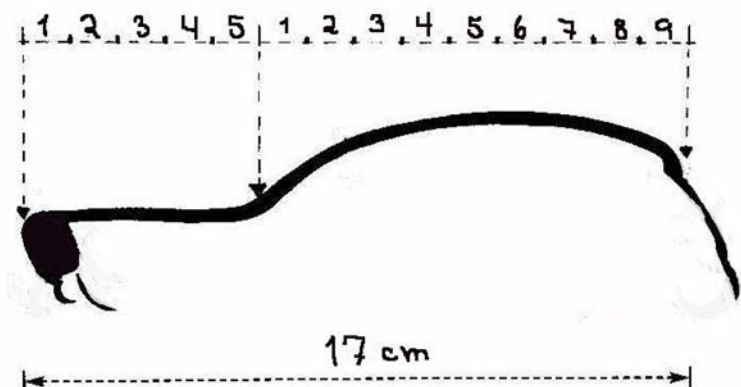
En hund i den nedre grense på 22cm vil hodelengde være 13,2cm og en hund i den øvre grense 30cm ha hodelengde på 18cm.

Skalle: Ganske bred i forhold til lengden. Hvelvet skalletak sett forfra. Øyebrynsbuene kun lett

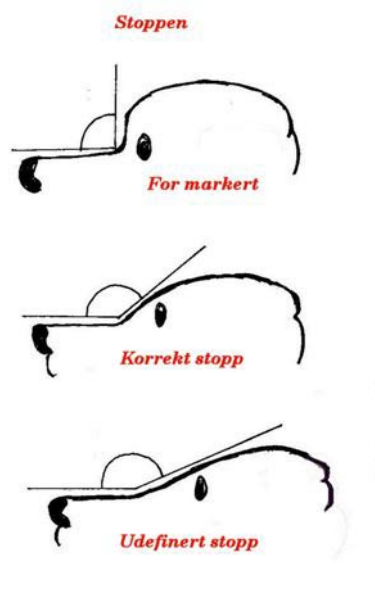
utviklet. Svakt markert pannefure. Knappt merkbar nakkeknøl og pannebenskam. Velutviklede kinnben.

Proporsjoner skalle/snuteparti (nakkeknølen) 9:5

Hvis vi skal bruke samme eksempel som på hodet – en hund på 28 cm, med kroppslengde 42cm og hodelengde 17cm, da vil vi få riktig størrelse ved å dele 17 på 14 (9+5) som blir 1,2cm. Snutepartiet blir da 6 cm og skallen 10,8 cm. Med andre ord skal snutepartiet være lenger enn halvparten av skallelengden målt fra stoppet. Vi ser ofte hunder med proporsjoner 1:1, men ikke så ofte som for en 5-10 år tilbake.

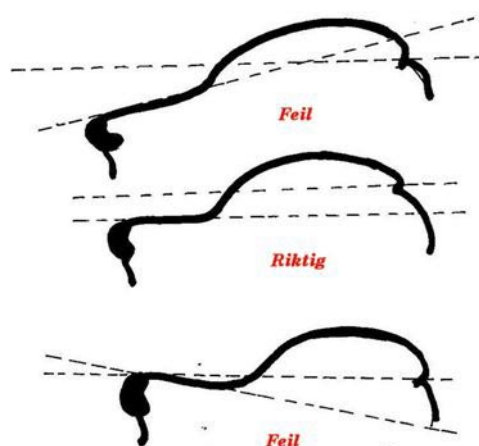
Stopp: Kun svakt markert

Nesebrusk: I fortsettelse av neseryggen. Sort, brun tillatt. Åpne nesebor.

Sort, men også brunt er tillatt og skal således ikke straffes. Som andre hvite hunder er ofte nesebrusken noe bleket på vinteren og det tillates lettere på tisper som kan miste fargen noe i forbindelse med løpetid eller valping. Mangel på pigment på øyelokksrang, nesebrusk eller lepper er diskvalifiserende feil. Åpne nesebor var en nødvendighet i det varme klimaet på Madagaskar for å overleve i varmen.

Alt annet enn rett neserygg er diskvalifiserende feil.

Snuteparti: Rett neserygg.

Lepper: Tynne og stramme med samme farge som nesebrusken.

Kjever/tenner: Saksebitt, tangbitt eller omvendt saksebitt. Jevne. Manglende PM1 skal ikke straffes, M3 skal det ikke tas hensyn til.

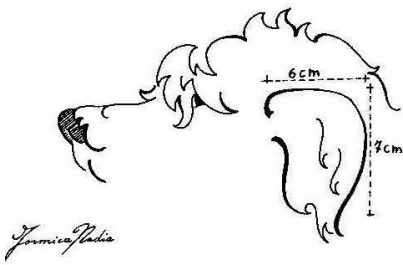
Et saksebitt vil gi det mest korrekte uttrykket, både fra siden og forfra. Og de fleste har et saksebitt. Sjelden et omvendt saksebitt eller tangbitt. Selv om tangbitt ville være hendig om hunden har parasitter (som de ganske sikkert hadde på Madagaskar) det ville ha gjort det lettere for hunden å få tak i parasittene. Tannmangel ser ikke ut til å være et problem. Manglende P1 skal ikke straffes og det skal ikke tas hensyn til M3.

Kinn: Tørre.

Øyne: Runde, mørke, oppvakte, plassert godt fra hverandre. Øyelokksrand med samme farge som nesebrusken.

Skal være runde og mørke og plassert godt fra hverandre – ytterst i triangelen vil lager for å se på hodeformen. Øyelokksranden skal ha samme farge som nesebrusken, d.v.s. sort eller brun. Dersom øynene har en annen fasong enn rund er dette en grov feil
For lyse øyne eller blå øyne er en diskvalifiserende feil.

Ører: Hengende, trekantede, tynne spisser. Høyt ansatte, båret tett inntil kinnene, rekker til munnviken. Dekket med hvit pels eller i lys grå sjattering (blanding av hvite og sorte hår gir lys grått utseende), eller gult (blanding av hvite og røde hår gir sitronfarget utseende).

Høyt ansatt, 6 cm brede i ansatsen og 7 cm lange. Ørene skal bæres inntil kinnene. For lettere å kjenne øreansatsen, kjenn under pelsen. Mange vil ha en ørefold i bak kanten av øret, dette gir et oppmerksomt uttrykk og sto nevnt i det første standardutkastet.

Ørene er dekket av pels, helst hvit, men champagnefarger (Fargen på coton er aldri gul, men champagnefarget) eller sorte hår innimellom det hvite som gir et grått preg er også tillatt. Dette

gjelder voksne hunder. Det tillates mer farge på en valp og en junior og til dels en unghund. I åpen klasse bør den vesentligste fargen være hvit.

Hals: Muskeløs, lett nakkebue. Godt plassert på skuldrene. Stram hud uten halshud.

Forlemmer:

Helhetsinntrykk: Loddrette.

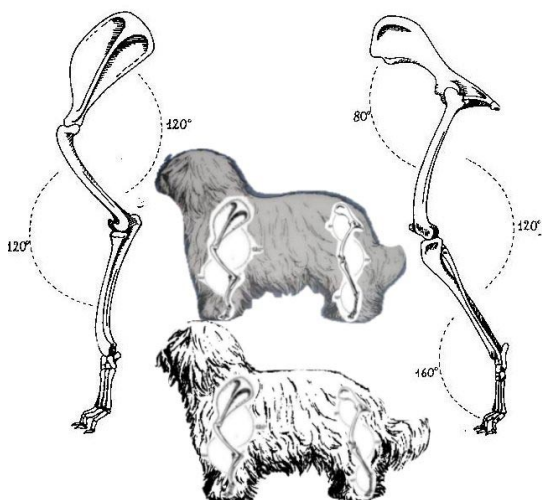
Skulder: Skråstilt og muskuløs. Vinkelen skulderblad/overarm ca. 120 grader.

Proporsjoner nakke/kropp 1:5

En hund med høyde 28cm – lengde 42 skal ha en nakkelenge fra occiput til skulder $42\text{cm} : 5 = 8,4\text{cm}$ – dersom skulder er korrekt.

Overarm: Skråtilt, muskuløs, omtrent like lang som skulderbladet.

Vinkler i forben og bakken hos Coton

En hund med høyde 28 cm skal ha en lengde på skulderblad, over- og underarm på 10 cm og mellomhånd 2 cm. Regnet ut på denne måten; Lengden = høyden - mellomhånd x 0,39. 0,39 er 2 delt på 3 x kvadratrot av 3.

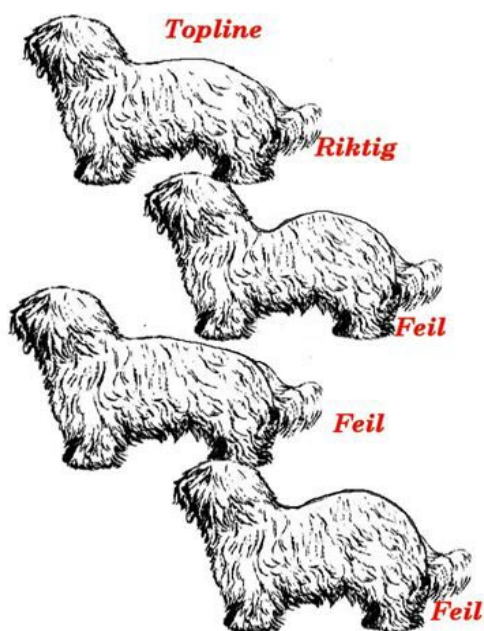
Underarm: Rett med god benstamme, muskuløs. Lengden tilsvarer overarmen.
Vinkel overarm/underarm 120 grader.

Håndrot: I linje med underarmen.

Mellomhånd: Kraftig, lett skråtilt sett fra siden.

Poter: Små, runde, godt sluttede, hvelvede. Pigmenterte tredeputer.

Kropp:

Overlinje: Meget lett konveks.

En cotons "topline" skal være lett konveks, så det er viktig at ryggen er sterk og lenden muskuløs for å gi styrke til "broen" mellom ryggen og krysset. Lenden må ikke være for kort. Hvis den er stor og sterk gir den stabilitet til hele hunden og bevegelsene. Krysset skal være kort, skrånende og muskuløst og er viktig for bevegelsene. En rygglinje som er for konveks, ett for langt og rett kryss er begge grove feil.

Brystkassen skal være velutviklet, rekke ned til albuer og godt hvelvede ribber.

Manke: Svakt markert.

Proporsjoner nakke/kropp 1:5

En hund med høyde 28cm – lengde 42 skal ha en nakkelengde fra occiput til skulder $42\text{cm} : 5 = 8,4\text{cm}$ – dersom skulder er korrekt.

Rygg: Sterk.

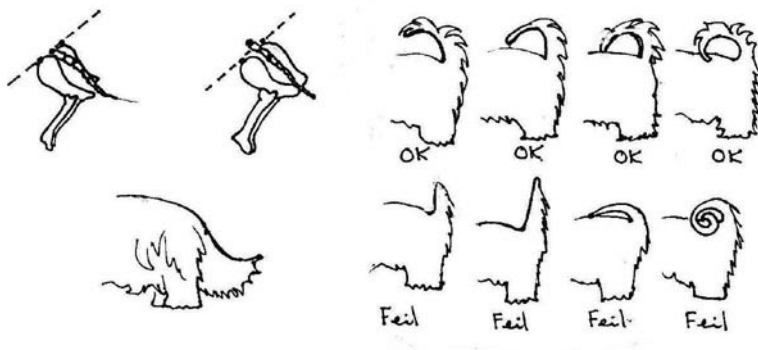
Lend: Muskeløs.

Kryss: Kort, skrånende, muskuløst.

Brystkasse: Velutviklet, rekker til albuen, lang. Godt hvelvede ribben.

Underlinje/buk: Svakt opptrukket.

Hale: Lavt ansatt, i fortsettelse av ryggraden. I hvile bæres halen nedenfor haseleddet med spissen oppbøyd. Under bevegelse bæres glad i bue over ryggen med spissen mot nakken, manken, ryggen eller lenden. Hos hunder med mye pels kan spissen hvile på ryggen.

Det står i standarden at halen skal henge ned når hunden står og det er riktig. Det er også viktig å huske på at særlig unge hunder blir veldig opptatt av det som foregår i ringen og halen går automatisk opp. Dette må sees som naturlig adferd og skal ikke straffes. Det er imidlertid enkelt å sjekke om haleansatsen

er korrekt ved å kjenne forsiktig fra ansatsen til haletipp, stoppe logring, gjøre hunden avslappet og se om den blir værende i hvilestilling”

Baklemmer:

Helhetsinntrykk: Loddrett. Sporer ikke ønsket, men påvirker ikke bedømmelsen.

Lår: Muskeløse. Vinkel mellom bekken og lår 80 grader.

Knær: Kneleddsvinkel 120 grader.

Underlår: Skråtilt.

Haseledd: Tørre, godt markerte. Vinkelen ca 160 grader.

Mellomfot: Loddrett.

Poter: Som forpotene.

Bevegelser: Frie, flytende og regelmessig, uten å være for jordvinnende. Stram overlinje under bevegelse.

I den nye standarden er bevegelsene endret fra kort trav (man skulle også akseptere et noe uryddig trav – hoppende som ble betegnet som rasetypisk for coton) til frie, flytende og regelmessig, uten å være jordvinnende. Det er merkelig at bevegelser kan endres når hundens konstruksjon ikke endres. Vi vil tro at frie, flytende bevegelser krever mer vinkling enn det en coton har.

Vi ønsker gode parallelle bevegelser.

Hud: Tynn og tettsittende over hele kroppen. Rosa farget, men kan være pigmentert.

Pels:

Hårlag: Meget karakteristisk og opphavet til rasenavnet. Meget bløtt og mykt med bomullsaktig struktur, aldri hard eller stri. Tett, rikelig, kan være lett bølget.

Det er en grunn til rasens navn coton og det er akkurat det. Pelsen skal være myk og rikelig og kjennes ut som bomullsplantens blomst. Den skal aldri være hard eller stri. Men man kan på en og samme hund kjenne et striere hårlag i haleansatsen og der hvor hunden på kroppen er født med mye farge som senere er bleket. Den kan også være svakt bølget. For å kjenne om kvaliteten er riktig kan man ta tak i litt pels, snurre det rundt fingeren en liten stund også slippe taket. Er kvaliteten korrekt vil pelsen bli stående av seg selv en stund.

Vi anbefaler også dommere å kjenne på pelsen på siden og under det øverste laget. Dette fordi våre skandinaviske hunder kan ha noe striere pels øverst. Antakelig p.g.a. en helt annen og “tøffere” værtype.

Farge: Hvit. Noen få lette avskygninger av lys grå farge (blanding av hvite og sorte hår) eller gulrødt (blanding av hvite og gulrøde hår) tillatt på ørene. Slik avskygninger tolereres på andre steder av kroppen, dersom de ikke endrer inntrykket av hvit pelsfarge, men er ikke ønskelig.

En coton er en hvit hund. Men som man også kan se på bomullsblomsten kan bomull av og til ha en champagnefarge eller svak grå farge. Dette aksepteres på ører og kan også tillates på kroppen dersom det ikke går ut over inntrykket av at dette er en hvit hund.

Coton fødes i 3 varianter fargemessig,

1. helt hvite og forblir helt hvite, 2. fødes hvite og får champagnefarger på ører og enkelte steder på kroppen (ticks) etter en ukes tid. 3. Fødes med sterke farger overalt.

Fødselsfargen påvirker ikke pigment på nese, øyne eller lepper. Etter 3-4 uker begynner fargene å blekne, bortsett fra champagneflekkene som forblir der, men som nærmest ikke synes etterhvert som pelsen vokser ut. En skal kunne se veldig tidlig om fargene blekes, ved å se en lysning i pelsroten.

3 dager gammel

Eksempel på hvor raskt blekingen inntreffer

3 mnd gammel

Dommere må være veldig oppmerksom på dette når unge hunder bedømmes, se etter om fargene lysner. I åpen klasse skal fargen være bleket. Tenk på dette når cert utdeles.

Vi ønsker ikke sterk fargede champions. Vi må alltid huske på at dette skal være en hvit hund. Mørke fargeflekker er diskvalifiserende feil.

Størrelse og vekt:

Mankehøyde: Hannhunder:	26-28 cm, (+2/-1 cm).
Tisper:	23-25 cm, (+2/-1 cm).
Vekt: Hannhunder:	4-6 kg.
Tisper:	3,5-5 kg.

Feil:

Ethvert avvik fra foregående punkter skal betraktes som feil. Hvor alvorlig feilen er, skal graderes etter hvor stort avviket er i relasjon til rasebeskrivelsen.

Grove feil:

Skalle: Flat eller for hvelvet. Smal.

Snuteparti: Ikke i proporsjon med skallen.

Øyne: Lyse, innrullede eller løse og for mandelformede, hengende nedre øyelokk, utstående.

Ører: For korte, utilstrekkelig behåret, rosenører.

Hals: For kort, for kraftig mot skulderen, for tynn.

Overlinje: For hvelvet, sadelrygget.

Kryss: For rett, smal.

Skulder: Steil.

Lemmer: Inn- eller utoverdreide, for smal benstilling i fronten, hjulbent eller kuhaset bak, dårlig vinkling.

Pigment: Delvis manglende eller for lite på øyelokksrender, lepper og/eller nesebrusk.

Pels: For kort, for bølget, krøllet.

Diskvalifiserende feil:

Hunder som viser tegn på aggressivitet og/eller har fysiske defekter som påvirker hundens sunnhet skal diskvalifiseres.

Type: Utypisk (utilstrekkelige rasekjennetegn). Størrelse og vekt ikke i henhold til standaren.

Snuteparti: Konveks neserygg.

Øyne: Utstående, for lyse, blå øyne.

Ører: Ståører, halvt ståører.

Hale: Når ikke til hase, høyt ansatt, ringlet, båret flatt mot ryggen eller mot hoften, rett opp, stubbhale.

Pels: Utypisk, krøllet. Ullen, silkeaktig.

Farge: Kraftig flekket, enhver tegning med sort farge.

Pigmentering: Helt upigmenterte øyelokksrender, nesebrusk eller lepper.

Tenner: Over- eller underbitt, åpent bitt. Manglende tenner bortsett fra PM1 eller M3.

OBS: Hannhunder skal ha to normalt utviklede testikler på normal plass.

Multichampion Ithalique

FARGER

Så vidt vites har ingen forsket på Cotons fargegenetikk, så dette er basert på artikler skrevet av Clarence C. Little.

Basispigmentering av hver hund ligger på B-locus og vises på snuta. Dette har ingenting med pelsfarger å gjøre. B-gen er svart og b-gen er brunt. FCI standard tillater coton å ha beggefarger, sort eller tobakksfarget. De fleste har sort snute og dette foretrekkes. Men vi understreker at det er ikke feil å ha brun snute. Pelsfargen er i S-locus og dersom hunden fødes med farger, er det blekegenet extreme dilution som avgjør hvor lys pelsen til slutt blir. Til slutt nevner vi at mange feilaktig tror at mye pelsfarger gir godt pigment på snute etc. I pigmentgenetikk har vi kun 3 muligheter det er BB – sort snute, Bb-sort snute og bb-brun snute. Nedarvingen følger Mendels lover. Hvilken kombinasjon du gjør vil snuta alltid blir brun eller sort, uansett hvor mye pelsblekegen hunden har. Pigmentet kommer fra andre genetiske faktorer, ikke fra pelsfargen.

EKSEMPLER PÅ PELS SOM BLEKES I LØPET AV FØRSTE LEVEÅR.

Multichampion MONOI de l'Echo des Elingues. Eier Cathy Armani, Frankrike. Som 8 uker gammel valp og voksen champion. Fargene er kun igjen nederst på ørene. Noe svart blant det hvite som gir et grått inntrykk.

Multichampion Feel Me See Me du Domaine de Luniray ble født helt hvit, men fikk i første leveuke champagnefargene ticks. Champagnefargen beholdes hele livet på samme sted og samme fargenyanse.

Fuchsia de Champlet som 8 uker gammel valp til venstre og som verdensvinner 2 år senere, uten spor av noe farge. Det hender at fargen dukker svarkt oppigjen ved løpetid på tispene eller når de blir gamle.

Symphony's See Emily Play 4 mnd. her er allerede hennes champagnefargede ører knapt synlige.

N. ch, NV 02 Symphony's Lady Madonna 2 år, champagnefargede ører som den hvite pelsen nå skjuler.

Kjønnspreg er viktig i alle raser og kanskje spesielt hos miniatyrhunder.
Her gode eksempler på kjønnspreg.

Leeloo og Dino, kulløsken 18 mnd. gamle.

4 verdensvinnere fra Dortmund i 1991, Fra venstre: L´Komba Vasaha of WoodlandCottage, Cherrye the Vallaurys Cottage, Fripounet de Champlet og Florine Fillifera de Champlet. Maskuline hanner i forgrunnen.

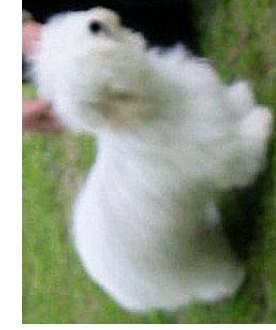

Coton med eiere fra de nordiske land sommeren 2003 på Bjerke travbane.

Vesentlige forskjeller mellom bichonrasene

	Coton de Tulear	Bichon frise	Bichon Havanais	Bolognese	Malteser
Kropp	Rektangulær h2:L3	Kort rektangulær	En anelse lenger enn skulderhøyden	Kvadratisk	Langstrakt (rektangulær)
Bitt	Saks/omvendt saks/tangbitt	Saksbitt	Saksbitt	Saks/omvendt saks	Saksbitt
Øyne	Runde, mørke	Runde/mørke	Mandelformede, så mørke som mulig	Runde/store	Runde/store
Stopp	Svakt markert	Lett markert	Moderat	Tydelig	Godt markert 90 grader
Pels	Bomullsaktig, bløt/myk	Silkeaktig, løse korketrekkerer	Lite underull, bløt/flat/bølget	Tett, myk, utstående, krøllet	Tett, blank, lang uten underull
Farge	Hvit m/champ el. Lys grå	Hvit	De fleste farger tillatt	Hvit	Hvit/elfbensflekker tillatt
Størrelse	23cm -28cm (+2-1)	Ikke over 30 cm	23 cm -27 cm (+ 2 – 2)	25cm – 30 cm	20 cm -25 cm

I bichongruppen finner vi foruten Coton de Tulear Bichon Frisé, Bolognese, Bichon Havanais og Malteser. Alle er plassert i selskaphundgruppen, FCI gruppe 9. Alle har oppstått i sydeuropa, hvor disse små hvite hundene ble følgesvenner for "finere fruer". Slik endte, som det står i Coton de Tulears historikk denne rasen i Afrika og seinere ble den stamfar for rasen som etter hvert ble Bichon Havanais. Havanaisen og Coton er de to likeste i gruppen. Det som skiller dem er konveks rygglinje på Coton og rett rygg på Havanais, samt farger og pels. Havanais kan ha flere farger og det vanligste er havanabrunt/brunt/eller hvite eller en blanding av disse. I de siste årene tillates også sort alene og sort med en blanding av alle de andre. Bichon frise og bolognese er de største i gruppen og, Malteser den minste i gruppen. Malteseren er også den som skiller seg mest ut. Både med sin overdrevent lange pels og på grunn av sin lange hals, sin eleganse. Dette er også en lang og smal hund med et kort snuteparti. Øynene er store og runde og må aldri være innsunkne. Bolognese skiller seg også ut med sin pels som skal være myk, men ikke uller og være utstående. Pelsen skal ikke være for krøllet, men gir ofte det inntrykket. På denne rasen tillates kun hvitt som pelsfarge. Er også en elegant hund. Som den eneste i gruppen beskrives den som litt reservert. På de andre er stikkordet, livlig, klovnete, hengiven og leken.

Den meste kjente i gruppen er Bichon Frisé. Denne rasen ønsker man så liten som mulig og ikke over 30 cm. Pelsen skal ha korketrekkerkrøller og ha struktur som en mongolsk fjellgeit. Vanligvis blir den ikke klippet annet enn rundt potene, bortsett fra i Skandinavia. Friseéns snute er kortere enn skallen og den har en lang hals, ca 1/3 av kroppslengden, uten å få det elegante preget som malteseren har.

I Norge er det flere registreringer av frisé enn noen av de andre som regnes for å være blant de sjeldne rasene her i landet. I resten av Europa er det ikke slik. Coton de Tulear har tatt over som den mest populære bichonen, med de ulenper og fordeler dette har for avl etc. På verdensutstillingen i Helsinki var coton den 3. største miniatyrhundrasen. Det er slik det er fordelt på utstillinger nedover i Europa. Det er spesielt Belgia, Frankrike og Italia som har Coton som en av de hurtigst voksende rasene. Populariteten er stigende her i landet også, både for Havanais og Coton. Malteserbestanden er som den har vært de siste 10 årene og Bolognese ligger litt etter de andre. Alt i alt er bichongruppen en trivelig gruppe hunder, menneskekjære og charmerende, men gruppen med det vanskeligste pelsstell. Men det er det verdt.

2004 Liv Anne ugland, Inger Brodal Ronander

